

Mật Ước

Giữa Các Tướng Lãnh Cao Cấp

Của Việt Nam Cộng Hòa

Lâm Vĩnh-Thế

Trong thời gian trước và sau cuộc bầu cử Tổng Thống năm 1967, cơ quan CIA báo cho biết là các tướng lãnh cao cấp của VNCH đã đồng ý thành lập trong bí mật một Ủy Ban Quân Sự Tối Cao có quyền quyết định về đường lối cũng như nhân sự của Chính phủ VNCH. Ủy Ban này do Thiếu Tướng Nguyễn Cao Kỳ làm Chủ Tịch. Nhiều người cho rằng đây là lý do chính khiến cho ông Kỳ chịu nhường cho ông Thiệu ứng cử chức vụ Tổng Thống. Bài viết này cố gắng tìm hiểu sự thật trong vấn đề này.

Bối Cảnh Chính Trị Của VNCH, 1965-1967

Sau khi Chính phủ dân sự Phan Huy Quát giao lại chính quyền cho phe quân nhân, ngày 14-6-1965, các tướng lãnh đã thành lập Ủy Ban Lãnh Đạo Quốc Gia (UBLĐQG) và Trung Tướng Nguyễn Văn Thiệu được đề cử nắm chức vụ Chủ Tịch của Ủy Ban này, đảm nhận vai trò Quốc Trưởng. Thiếu Tướng Nguyễn Cao Kỳ được chỉ định làm Chủ Tịch Ủy Ban Hành Pháp Trung Ương (UBHPTU), tức là Thủ Tướng. UBHPTU được thành lập ngày 19-6-1965.¹ UBLĐQG chịu trách nhiệm về đường lối, chính sách, và nhân sự; UBHPTU trực tiếp điều khiển việc thi hành các quyết định của UBLĐQG về đường lối và chính sách. Cách tổ chức chính quyền này dựa trên nguyên tắc *tập thể quyết định, cá nhân thi hành* rất thích hợp với một tổ chức mang tính kỷ luật cao như Quân đội. Nó cũng dựa trên kinh nghiệm cầm quyền chính trị của phe quân nhân từ sau vụ đảo chánh 1-11-1963. Cuộc đảo chánh này đã tạo ra một khoảng trống chính trị quá lớn mà không một cá nhân chính trị gia hay tướng lãnh nào có thể lấp đầy được. Về phía các chính khách, các vị đã từng là thành viên của Nhóm Caravelle (chống chế độ Ngô Đình Diệm) như các ông Phan Khắc Sửu, Trần Văn Hương và Phan Huy Quát, với uy tín cá nhân rất lớn, đều thất bại. Về phía tướng lãnh, Tướng Dương Văn Minh, ngay sau cuộc đảo chánh, và Tướng Nguyễn Khánh, sau vụ Chính Lý ngày 30-1-1964, cũng đều đã thất bại vì không đủ uy tín cá nhân cũng như bản lãnh và hậu thuẫn chính trị. Nhóm tướng trẻ (mà đại đa số là do Tướng Khánh thăng cấp cho lên tướng) mà giới báo chí Hoa Kỳ thường gọi chung bằng tên *Young Turks* đã chứng kiến tất cả những thất bại trên và họ hiểu là họ cần phải dựa vào nhau để tạo nên một sức mạnh tập thể, mà, nếu riêng rẽ từng người, họ sẽ không thể nào có được. Với sức mạnh tập thể đó, mà cơ chế là Hội Đồng Quân Lực (HĐQL), họ đã thành công trong việc loại Tướng Nguyễn Khánh ra khỏi chức vụ Tổng Tư Lệnh và buộc ông phải rời khỏi Việt Nam vào cuối tháng 2-1965. Thủ Tướng Phan Huy Quát cũng thấy rõ sức

mạnh này và coi đó như là một đe dọa cho chính quyền dân sự của ông nên ông tìm cách giải tán HDQL. Với sự hỗ trợ của Hoa Kỳ, ông đã thành công và HDQL đã đồng ý tự giải tán vào ngày 5-5-1965.

Bây giờ, với sự từ chức của Chính phủ Phan Huy Quát, chính quyền đã trở lại tay nhóm tướng trẻ và lần này họ quyết không để chính quyền trở về tay phe dân sự nữa. Dựa vào kinh nghiệm đã có qua các chính quyền trước, họ không tạo ra một cơ chế công khai nhiều quyền lực như HDQL. Ngược lại họ tạo ra một cách bán chính thức một ủy ban gồm các tướng lĩnh cao cấp hoạt động như là *'ban điều hành'* của UBLĐQG; ủy ban này gồm các tướng Nguyễn Văn Thiệu, Cao Văn Viên, Phạm Xuân Chiểu và Nguyễn Cao Kỳ²; lúc đầu ủy ban này chỉ họp một cách bất định kỳ khi cần lấy quyết định một cách tập thể về mọi vấn đề chính trị và quân sự quan trọng. Dần dà nó trở thành một cơ chế thường trực và được giới quân nhân chấp nhận một cách bán chính thức (de facto). Chính nhờ cách dàn xếp này mà Chính phủ Nguyễn Cao Kỳ, mặc dù trải qua rất nhiều sóng gió, từ bên ngoài (thí dụ: chống đối, nổi loạn của Phật Giáo ở Miền Trung) hay ngay cả từ bên trong quân đội (thí dụ: vụ Tướng Nguyễn Hữu Cốc, vụ Tướng Nguyễn Chánh Thi) đã tồn tại một thời gian dài hơn hai năm.

Ngày 1-4-1967, Hiến Pháp mới được ban hành. Theo Hiến Pháp mới này, VNCH sẽ theo Tổng Thống chế với nhiệm kỳ 4 năm, có Quốc Hội Lập Pháp gồm 2 viện, Thượng và Hạ Viện. Chế độ mới này sẽ thành hình sau cuộc bầu cử Tổng Thống và Thượng Viện vào tháng 9-1967. Phe quân nhân lại đứng trước một viễn ảnh của một chính quyền dân sự. Họ không thích viễn ảnh đó³ và tìm cách bảo vệ quyền lực chính trị mà họ đã nắm trong tay trong hai năm qua. Để có thể thực hiện điều này, liên danh ứng cử của phe quân nhân phải thắng trong cuộc bầu cử Tổng Thống sắp tới.

Cả hai Tướng Thiệu và Kỳ đều quyết định ra tranh cử; Tướng Thiệu chung liên danh với ông Trịnh Quốc Khánh (Hòa Hảo) và Tướng Kỳ chung liên danh với Luật sư Nguyễn Văn Lộc (Cao Đài). Ta nên nhớ là vào thời điểm này ông Kỳ đã nắm vững tình hình chính trị của VNCH một cách gần như tuyệt đối. Trước hết về mặt an ninh chính trị, ông đã bố trí cho Chuẩn Tướng Nguyễn Ngọc Loan, Phó Tư Lệnh Không Quân, cánh tay mặt của ông, nắm tất cả bộ máy an ninh với 3 chức vụ sau đây: Tổng Giám Đốc Cảnh Sát Quốc Gia, Giám Đốc Nha An Ninh Quân Đội, và Cục Trưởng Cục Trung Ương Tình Báo. Các vị tư lệnh các quân đoàn, các quân binh chủng và các đại đơn vị, cũng như các tỉnh trưởng phần lớn đều là người của ông. Ông cũng tìm cách lấy hậu thuẫn của các chính đảng cũng như các tôn giáo. Bộ máy tranh cử của ông cũng đã bắt đầu hoạt động rất mạnh tại khắp các địa phương từ mấy tháng trước. Nói tóm lại, liên danh Kỳ-Lộc hơn liên danh Thiệu-Khánh rất xa về mọi mặt: tổ chức, tài chánh và hậu thuẫn.

Trước nguy cơ số phiếu quân nhân sẽ bị chia khiến cho một liên danh dân sự có thể sẽ đắc cử, các tướng lĩnh đã nhiều lần tìm cách thuyết phục hai tướng Thiệu và Kỳ suy nghĩ lại trên tinh thần đoàn kết nội bộ của Quân đội, nhưng cả hai tướng đều không chịu và vẫn tiếp tục tranh cử riêng rẽ. Phe ủng hộ Tướng Kỳ đã cử Tướng Nguyễn Đức Thắng đến gặp Tướng Thiệu để yêu cầu Tướng Thiệu rút lui nhưng cũng không có

kết quả.⁴ Ngày 1-7-1967 sẽ là thời hạn chót để nộp đơn ứng cử Tổng Thống. Ngày 29-6-1967, Đại Tướng Cao Văn Viên, Tổng Tham Mưu Trưởng QLVNCH, đã triệu tập phiên họp khẩn cấp của Hội Đồng Quân Lực tại Bộ Tổng Tham Mưu để giải quyết vấn đề này. Dưới áp lực rất nặng nề của toàn thể các tướng lãnh trong Hội Đồng, Tướng Kỳ phải chịu hy sinh, đứng phỏ trong liên danh với Tướng Thiệu. Các tướng lãnh trong HĐQL đều ca ngợi sự hy sinh của Tướng Kỳ. Dường như sau đó hai tướng Thiệu-Kỳ đã có thỏa thuận với nhau về vai trò của Tướng Kỳ trong chính quyền tương lai. Có tin là thỏa thuận này được thực hiện trên văn bản có chữ ký của Tướng Thiệu.^{5, 6}

Ủy Ban Quân Sự Tối Cao : Có Hay Không ?

Việc rút lui của liên danh Kỳ-Lộc và sự ra đời của liên danh mới Thiệu-Kỳ đã gây xáo trộn lớn trong bộ máy tranh cử của Tướng Kỳ vì bộ máy này đã bắt đầu hoạt động từ mấy tháng qua. Các phụ tá của ông Kỳ phải làm công việc giải thích cho những người làm việc trong bộ máy tranh cử về lý do của sự thay đổi quan trọng này. Trong một phiên họp của ban vận động tranh cử của Tướng Kỳ vào khoảng giữa tháng 7-1967, một vị phụ tá của Tướng Kỳ đã nói rõ về sự thỏa thuận giữa hai tướng Thiệu và Kỳ về vai trò Tổng Thống trên danh nghĩa của Tướng Thiệu và vai trò nắm quyền lực thật sự của Tướng Kỳ trong chính phủ tương lai. Chính trong lúc giải thích sự thay đổi này, lần đầu tiên vấn đề *Ủy Ban Quân Sự Tối Cao* được đề cập tới. Vị phụ tá cho biết chính Tướng Kỳ nói cho biết một số chi tiết về Ủy Ban này như sau: tên gọi có thể là Ủy Ban Trung Ương hay Ủy Ban Tối Cao, thành phần sẽ gồm 5 hay 6 tướng lãnh quan trọng nhất, vai trò sẽ là trung tâm quyền lực của quốc gia, và sẽ do chính Tướng Kỳ đứng đầu.⁷ Tất cả những điều này, thật ra, đều do chính Tướng Kỳ mớm cho người phụ tá của mình và, qua người này, để làm yên tâm những người ủng hộ ông và giúp ông trong bộ máy tranh cử của ông. Những điều này đúng ra là những ước muốn trong lòng của ông mà ông rất muốn trở thành sự thật. Trên thực tế các tướng lãnh cao cấp có lập ra một ủy ban '*nhà cốt*' làm việc theo tinh thần tập thể với chủ trương mọi quyết định phải được mọi người đồng thanh chấp thuận; họ đồng ý cử Tướng Kỳ làm Chủ tịch ủy ban, xem như là một cách để '*giữ thể diện*' cho Tướng Kỳ sau khi Tướng Kỳ đã quyết định rút lui và nhường việc ứng cử Tổng Thống lại cho Tướng Thiệu.⁸

Những diễn tiến này đều được CIA báo cáo đầy đủ và chính phủ Hoa Kỳ, xuyên qua Tòa Đại sứ của họ ở Sài Gòn, rất lo ngại. Họ đã hết lòng hỗ trợ cho Chính phủ Nguyễn Cao Kỳ trong hai năm qua để tiến đến việc sắp hình thành được một chính quyền dân cử hợp hiến cho VNCH; họ không muốn trở lại tình trạng bất ổn định chính trị do quân nhân cầm quyền như giai đoạn sau khi lật đổ chế độ Ngô Đình Diệm. Việc thành lập một Ủy Ban như thế là một hành động vi phạm Hiến Pháp mới của VNCH một cách thô bạo và Hoa Kỳ sẽ bị công kích mà không thể bào chữa được nếu ủng hộ việc thành lập một Ủy Ban như thế. Ngày 11-8-1967, Đại sứ Hoa Kỳ Ellsworth Bunker, trong cuộc gặp gỡ với Tướng Kỳ, đã hỏi thẳng Tướng Kỳ về vấn đề Ủy Ban này và Tướng Kỳ đã chối phắt đi. Mấy ngày sau đó CIA lại khẳng định một lần nữa sự hiện hữu của Ủy Ban này và lần này không phải chỉ bằng tin đồn miệng nữa mà họ có hẳn một văn bản tổ chức của Ủy Ban này. Ông Walt W. Rostow, Phụ Tá Đặc Biệt về An Ninh Quốc Gia, trong một văn thư gửi đề ngày 14-8-1967, đã trình lên Tổng Thống

Lyndon B. Johnson về vấn đề này. Trong văn thư này ông Rostow nói rõ là Hoa Kỳ đã có một bản của văn bản tổ chức của ủy ban này, dày 22 trang, cung cấp bởi một tướng lĩnh VNCH, một trong những nguồn tin đáng tin cậy của họ, và họ đang kiểm tra lại tính xác thực cũng như tình trạng (mới chỉ là dự thảo, hay đã được các tướng lĩnh chấp thuận) của tài liệu.⁹ Như thế thì cái chuyện mà lúc đầu chỉ ở trong mong ước của ông Kỳ nay đã bắt đầu trở thành sự thật. Chắc chắn là ông Kỳ đóng vai trò chính trong việc thúc đẩy cho ủy ban này thành hình. Trong cuốn hồi ký của mình, ông Kỳ cũng xác nhận sự hiện hữu của ủy ban này.¹⁰

Dựa vào những tài liệu đã nêu trên, câu trả lời cho câu hỏi: *‘Ủy Ban Quân Sự Tối Cao : Có Hay Không ?’* phải là Có. Có thể khẳng định là các tướng lĩnh cao cấp, dưới sự thúc đẩy của Tướng Kỳ, đã có cố gắng thực hiện mưu toan vi-hiến này. Một câu hỏi nữa cũng cần đặt ra là: Ủy Ban này có thật sự hoạt động hay không và nếu có thì hoạt động có hiệu quả như ông Kỳ mong muốn hay không và hoạt động được bao lâu ?

Hoạt Động của Ủy Ban Quân Sự Tối Cao

Vì Ủy Ban này trên bản chất là một tổ chức bí mật nên chúng ta không thể dễ dàng có bằng chứng cụ thể (trên văn bản chẳng hạn) về hoạt động của nó. Tuy nhiên chúng ta có thể suy luận dựa trên những bằng chứng khác về hoạt động của nó.

Sau khi đắc cử Tổng Thống, trong một thời gian khoảng nửa năm, ông Thiệu rõ ràng là chịu rất nhiều áp lực từ ông Kỳ và các tướng lĩnh thuộc phe ông Kỳ. Bằng chứng cụ thể là việc ông phải chấp nhận đề cử Luật sư Nguyễn Văn Lộc, người đã đứng phỏ trong liên danh riêng của ông Kỳ, làm Thủ Tướng.^{11, 12} Ông cũng phải chấp nhận giữ nguyên chức vụ của các tướng lĩnh thuộc phe ông Kỳ. Trong thời gian này ông chỉ thay đổi người ở trung cấp và khi có cơ hội mà thôi. Chương trình ông đưa ra là cải tổ hành chánh, sử dụng chương trình này để loại dần các tỉnh trưởng thuộc phe ông Kỳ. Các tướng lĩnh phe ông Kỳ thấy rõ ý đồ này của ông Thiệu và lập tức có phản ứng; họ họp riêng với nhau trước và sau đó vào họp với ông Thiệu, đề nghị chấm dứt chương trình cải tổ hành chánh này nhưng ông Thiệu cương quyết gạt bỏ.¹³ Cuộc Tổng Tấn Công Tết Mậu Thân của Việt Cộng giúp cho Tổng Thống Thiệu có lý do thay thế Thủ Tướng Nguyễn Văn Lộc bằng tân Thủ Tướng Trần Văn Hương. Ông quyết định việc này mà không tham khảo ý kiến của ông Kỳ và các tướng lĩnh cao cấp. Ông Kỳ và các tướng lĩnh cao cấp lại họp bàn nhưng sau cùng quyết định không chống lại việc đề cử ông Trần Văn Hương làm Thủ Tướng.¹⁴ Sau trắc nghiệm này ông Thiệu biết rõ là ông Kỳ và các tướng lĩnh cao cấp *không thể dựa vào văn kiện thành lập Ủy Ban Quân Sự Tối Cao đó để chống lại các quyết định của ông vì chuyện đó không những là bất hợp pháp mà còn vi-hiến nữa và chắc chắn sẽ không được chính phủ Hoa Kỳ chấp thuận và che chở*. Từ đó trở đi ông không cần quan tâm đến chuyện ủy ban mật đó nữa¹⁵ và thẳng tay loại dần phe cánh của ông Kỳ. Đến khoảng cuối năm 1968 ông đã hoàn toàn thành công loại bỏ được hầu hết những nhân vật thân cận với Phó Tổng Thống Kỳ đã từng nắm giữ các chức vụ quan trọng về chính trị, hành chánh, an ninh và quân sự (Xem chi tiết trong bài *Công Điện Mật Của CIA Ngày 06-03-1968*). Sau đó thì những người của ông Kỳ còn sót lại trong bộ máy chính trị và quân sự phải tự động

tuân phục ông Thiệu vì họ đã thấy rõ gió đã trở chiều. Ông Kỳ thì thấy rõ mình càng ngày càng mất thế lực nhưng cũng phải đành chịu thôi chứ không thể làm gì được nữa cả. Một thời gian sau chuyện Ủy Ban Quân Sự Tối Cao không được ai, ngay cả ông Kỳ, nhắc đến nữa và hoàn toàn chìm dần vào quên lãng của mọi người.

Kết Luận

Sau khi bị HĐQL ép phải nhường và chịu đứng phó cho liên danh ứng cử Tổng Thống của ông Thiệu, ông Kỳ và các tướng lãnh cao cấp thuộc phe ông đã tìm mọi cách để có thể tiếp tục nắm quyền hành. Đầu tiên họ ép ông Thiệu phải ký kết một văn kiện đồng ý là nếu đắc cử Tổng Thống ông sẽ tham khảo ông Kỳ và các tướng lãnh cao cấp đối với các quyết định quan trọng về chính sách và nhân sự. Ông Kỳ và các tướng lãnh sau đó đã tiến một bước xa hơn: họ thành lập một '*Ủy Ban Quân Sự Tối Cao*' trong bí mật, với ông Kỳ làm Chủ Tịch, để quyết định mọi việc quan trọng cho VNCH. Ủy Ban này là một vi phạm thô bạo Hiến Pháp mới của VNCH và không được chính phủ Hoa Kỳ ủng hộ. Sau khi đắc cử, trong một thời gian ngắn, ông Thiệu phải chịu áp lực nặng nề của ông Kỳ và các tướng phe ông Kỳ. Nhưng dần dà, qua một số hành động có tính cách trắc nghiệm phản ứng của ông Kỳ và các tướng lãnh cao cấp, ông Thiệu biết rõ phe cánh ông Kỳ không thể và cũng không dám diện dẫn các ký kết bí mật đó để làm áp lực với ông nữa. Ông quyết định vứt bỏ mật ước đó, tiến hành loại bỏ dần ảnh hưởng của phe ông Kỳ và thực sự nắm quyền Tổng Thống theo Hiến Pháp VNCH.

GHI CHÚ:

1. Đoàn Thêm. 1965 : *Việc Từng Ngày*. Los Alamitos, Calif : Xuân Thu, 1989. Tr. 100-101. Chính phủ Nguyễn Cao Kỳ có thành phần như sau:

Chủ Tịch:	Thiếu Tướng Nguyễn Cao Kỳ
Tổng-ủy-viên Ngoại Giao :	Bác sĩ Trần Văn Đỗ
Tổng-ủy-viên Tư Pháp :	Luật sư Lữ Văn Vi
Tổng-ủy-viên Chiến Tranh kiêm Ủy-viên Quốc Phòng:	Trung Tướng Nguyễn Hữu Cồ
Tổng-ủy-viên Kinh Tế Tài Chánh:	Kỹ sư Trương Thái Tôn
Tổng-ủy-viên Văn Hóa Xã Hội kiêm Ủy-viên Giáo Dục:	Giáo sư Trần Ngọc Ninh
Ủy-viên Nội Vụ:	Thẩm phán Trần Minh Tiết
Ủy-viên Tâm Lý Chiến :	Luật sư Đinh Trịnh Chính
Ủy-viên Xây Dựng Nông Thôn :	Ông Nguyễn Tất Ứng

Ủy-viên Thanh Niên :	Trung Tá Y sĩ Nguyễn Tấn Hồng
Ủy-viên Tài Chánh :	Giáo sư Trần Văn Kiện
Ủy-viên Canh Nông :	Kỹ sư Lâm Văn Trí
Ủy-viên Giao Thông Công Chánh :	Kỹ sư Ngô Trọng Anh
Ủy-viên Y Tế :	Bác sĩ Nguyễn Bá Khả
Ủy-viên Lao Động :	Ông Nguyễn Xuân Phong
Ủy-viên Xã Hội :	Luật sư Trần Ngọc Liễn
Thứ Ủy Nội Vụ :	Giáo sư Nguyễn Văn Tương
Thứ Ủy Giao Thông Công Chánh :	Kỹ sư Bùi Hữu Tuấn

2. Nguyễn Cao Kỳ và Marvin J. Wolf. *Buddha's Child : My Fight To Save Vietnam*. New York : St. Martin's Press, 2002. Tr. 132-133. Tác giả viết như sau: '*Within the Directorate was a smaller group, a sort of executive committee or politburo composed of General Thieu as chief of state, General Cao Van Vien, chief of the Joint General Staff, General Pham Xuan Chieu, secretary general of the Directorate, and myself, prime minister.* = Bên trong UBLĐQG là một nhóm nhỏ, kiểu như ban điều hành hay 'bộ chính trị' gồm có Tướng Thiệu, Quốc Trưởng, Tướng Cao Văn Viên, Tổng Tham Mưu Trưởng, Tướng Phạm Xuân Chiểu, tổng thư ký của UBLĐQG, và tôi, Thủ Tướng.'
3. *III Corps Commander General Khang's Comments on the Presidential Election and on the Probable Military Reaction to a Civilian Victory*, Declassified Documents Reference System (sau đây sẽ ghi là DDRS), công điện mật của CIA, ngày 19-08-1967, giải mật ngày 20-09-1979; có đoạn như sau: '*III Corps Commander Lt. General Le Nguyen Khang, in discussing the presidential campaign, said that the recent statements and actions of the civilian candidates only confirmed the opinion of the ranking generals that the country is not yet ready for full democracy and that the country will be lost if the government were to fall into the hands of most of them* = Trung Tướng Lê Nguyên Khang, Tư Lệnh Quân Đoàn 3, trong khi thảo luận về cuộc bầu cử tổng thống, đã nói rằng những phát biểu và hành động gần đây của các ứng cử viên dân sự đã khẳng định ý kiến chung của các tướng lãnh cao cấp là đất nước chưa sẵn sàng cho một chế độ dân chủ hoàn toàn và đất nước sẽ mất nếu chính quyền rơi vào tay của phần lớn những người đó.'
4. Bùi Diễm. *Gọng Kim Lịch Sử*. Paris : Phạm Quang Khai, 2000. Tr. 326. Tác giả viết như sau: '*...tướng Thắng có nói thẳng với ông Thiệu là ông nên rút lui để nhường chỗ cho ông Kỳ, nhưng Thiệu nhất định từ chối,*'
5. *Report by Ambassador Bunker for President Johnson regarding situation in South Vietnam*, DDRS, công điện mật của Đại sứ Hoa Kỳ Ellsworth Bunker gửi cho Tổng Thống Lyndon B. Johnson, ngày 19-7-1967, giải mật ngày 28-11-1983; có đoạn như sau: '*Ky has told me twice that he and Thieu have come to an understanding as to his role in a new government, and that this will be satisfactory to him 'provided Thieu keeps his word'. Bui Diem has also confirmed to me that there is an understanding in writing which Thieu has signed.*' = Ông Kỳ đã nói với tôi hai lần là ông ấy và ông Thiệu đã đạt đến một sự đồng thuận về vai trò của ông ấy trong một chính quyền mới, và vai trò này sẽ phải làm ông thỏa mãn,

‘vớ! điều kiện ông Thiệu giữ lời hứa’. Ông Bùi Diễm cũng đã xác nhận vớ! tôi là có sự đồng thuận đó trên giấy tờ mà ông Thiệu đã ký.’

6. *Intelligence cable regarding South Vietnamese senior generals' decision not to oppose Tran Van Huong as Prime Minister, as long as Huong avoids involvement in military affairs, DDRS, công điện mật của CIA, ngày 21-5-1968, giải mật ngày 22-10-1999, có đoạn như sau: ‘On 20 May 1968, Ky showed an aide the much-discussed and frequently denied agreement, which consists of two typewritten pages. The document states that whoever among the signatories is designated as the group’s presidential candidate agrees that he will not make any major policy decisions as president without the advise and consent of the council of generals. The agreement thus clearly established the council of generals as the behind-the-scenes power in the government. Ky signed as Chairman and Major General Nguyen Duc Thang as Secretary-General, while Thieu signed as a member, his signature appearing in fourth place on the document. Ky told his aide that Thang had actually drafted the agreement. = Vào ngày 20-5-1968, ông Kỳ đã cho một người phụ tá của ông xem cái tài liệu về sự thỏa thuận đã gây nhiều tranh luận và thường bị chối bỏ; tài liệu này gồm hai trang giấy đánh máy. Tài liệu ghi rõ là bất cứ người nào trong số những người ký tên được nhóm chỉ định làm ứng viên Tổng Thống đều đồng ý sẽ không quyết định bất cứ vấn đề nào quan trọng về chính sách mà không có sự cố vấn và đồng thuận của hội đồng tướng lãnh. Sự thỏa thuận này rõ ràng đã thiết lập hội đồng tướng lãnh như là cơ quan quyền lực đằng-sau-hậu-trường trong chính phủ. Ông Kỳ ký tên vớ! cách Chủ Tịch và Thiệu Tướng Nguyễn Đức Thắng là Tổng Thư Ký, trong khi ông Thiệu ký tên như một thành viên, chữ ký của ông xuất hiện thứ tư trên tài liệu. Ông Kỳ bảo vớ! người phụ tá là chính Tướng Thắng đã soạn thảo tài liệu đó.’*
7. *Continued activity of Prime Minister Ky's political mechanism, DDRS, công điện mật của CIA, ngày 31-7-1967, giải mật ngày 20-9-1979; có đoạn như sau: ‘The group’s activities will continue even though Ky is now second man on the Thieu-Ky ticket. The meetings of military leaders of 29-30 June which led to the formation of that ticket did not signify a loss in power for Ky. According to Ky, the generals decided during those meetings to form a sort of central or supreme committee composed of the five or six most important generals which would be the real center of power and which Ky would command ... This, according to Ky, means that in the future government Ky will have the real power of decision, while Thieu will be a figurehead. As proof of this, Ky had pointed out to _ that in response recently to a journalist’s question about his choice for prime minister in the event he wins the election, Thieu had said the choice would be based on agreement between him and Ky, thus showing his lack of authority to make the decision by himself.’ = Các hoạt động của nhóm sẽ tiếp tục mặc dù bây giờ ông Kỳ là người thứ nhì trong liên danh Thiệu-Kỳ. Các cuộc họp của các nhà lãnh đạo quân sự vào các ngày 29-30 tháng sáu đưa đến việc thành hình của liên danh này không có nghĩa là ông Kỳ đã mất quyền. Theo ông Kỳ, tại các buổi họp đó, các tướng lãnh đã quyết định thành lập một thứ ủy ban trung ương hay tối cao gồm năm hay sáu tướng lãnh quan trọng nhất; ủy ban này sẽ là trung tâm quyền lực và ông Kỳ sẽ là người chỉ huy. ... Theo ông Kỳ, điều này có nghĩa là trong chính phủ tương lai, ông Kỳ sẽ là người thật sự nắm quyền quyết định, ông Thiệu sẽ chỉ ngồi làm vớ!. Để làm bằng chứng cho điều này, ông Kỳ đã nói rõ vớ! _ là mới đây khi trả lời câu hỏi của một ký giả về việc chọn thủ tướng trong trường hợp ông đắc cử, ông Thiệu đã trả lời là sự lựa chọn sẽ dựa trên sự đồng ý giữa ông và ông Kỳ, điều này cho thấy rõ là ông Thiệu không có quyền tự quyết định.’*
8. *Functioning and Aims of "Inner Circle" of Generals Who Exercise Power of Decision in South Vietnam, DDRS, công điện mật của CIA, ngày 10-8-1967, giải mật ngày 20-9-1979; có đoạn như sau: The ‘inner circle’ of generals who currently exercise the power of decision and who intend to continue doing so after the installation of the new government include Chief of State Nguyen Van Thieu, Prime Minister Nguyen Cao Ky, Minister of Defense and Chief of the Joint General Staff General Cao Van Vien, I Corps Commander Lt. General*

Hoang Xuan Lam, II Corps Commander Lt. General Vinh Loc, III Corps Commander Lt. General Le Nguyen Khang, IV Corps Commander Major General Nguyen Van Manh, Minister of National Security Major General Linh Quang Vien, and Minister of Revolutionary Development Major General Nguyen Duc Thang. ... Ky has been designated chairman of the Group as a matter of 'face' and as a measure to restore somewhat the balance between Thieu and Ky after it was decided Ky should step down to second place on the Thieu-Ky ticket. The Group expects that the exercise of executive authority in the future government will involve, as at present, the discussion within the Group of all major decisions or those likely to arouse strong differences of opinion. In other areas of a more routine nature, the President, i.e. Thieu, will exercise the executive authority.' = Nhóm các tướng lãnh 'nòng cốt' hiện đang nắm quyền quyết định và dự tính tiếp tục làm như thế sau khi có chính phủ mới gồm có Quốc Trưởng Nguyễn Văn Thiệu, Thủ Tướng Nguyễn Cao Kỳ, Ủy viên Quốc Phòng kiêm Tổng Tham Mưu Trưởng Đại Tướng Cao Văn Viên, Tư Lệnh Quân Đoàn 1 Trung Tướng Hoàng Xuân Lãm, Tư Lệnh Quân Đoàn 2 Trung Tướng Vĩnh Lộc, Tư Lệnh Quân Đoàn 3 Trung Tướng Lê Nguyên Khang, Tư Lệnh Quân Đoàn 4 Thiếu Tướng Nguyễn Văn Mạnh, Ủy viên An Ninh Thiếu Tướng Linh Quang Viên, và Ủy viên Xây Dựng Nông Thôn Thiếu Tướng Nguyễn Đức Thắng. ... Ông Kỳ được chỉ định làm Chủ Tịch của Nhóm như là một cách để giữ thế diện cho ông đồng thời cũng để tạo lại thế quân bình giữa hai ông Thiệu và Kỳ sau khi đã có quyết định để ông Kỳ đứng thứ nhì trong liên danh Thiệu-Kỳ. Nhóm ước định là việc hành xử quyền hành pháp trong chính phủ tương lai sẽ thực hiện với sự thảo luận trong Nhóm đối với tất cả các quyết định quan trọng hoặc những vấn đề có thể gây ra khác biệt ý kiến lớn lao. Trong các lãnh vực khác có tính cách bình thường thì Tổng Thống, tức là ông Thiệu, sẽ quyết định.'

9. *Military Control Organization, DDRS*, văn thư mật của Tòa Bạch Ốc, ngày 14-8-1967, giải mật ngày 9-1-1991; có đoạn như sau: 'Today's situation report on Viet-Nam politics noted a report that the generals have written a 'Charter' for their planned Supreme Military Committee. The purpose of the committee is clear: to maintain military control over the government after the election. It is, in effect, a scheme for 'guided democracy' in which a half dozen generals would decide finally what was good and bad for the country. Our text of the alleged 'Charter' (22 pages) came from a usually reliable source in the Vietnamese military. CIA is checking on the authenticity of the document. They are also checking on whether it is merely a draft, or whether it has actually been adopted by the generals (including Thieu and Ky). = Báo cáo về tình hình chính trị của Việt Nam hôm nay có ghi nhận một báo cáo là các tướng lãnh đã viết ra một 'Hiến Chương' cho cái Ủy Ban Quân Sự Tối Cao mà họ đã hoạch định. Mục tiêu của ủy ban rất rõ: duy trì quyền kiểm soát của phe quân nhân trên chính phủ sau bầu cử. Đứng ra đây là một mưu toan thực hiện một 'nền dân chủ được hướng dẫn' trong đó một nửa tá tướng lãnh sẽ quyết định cái gì tốt cái gì xấu cho đất nước. Văn bản của 'Hiến Chương' (22 trang) mà chúng ta có trong tay là do một nguồn tin thường đáng tin cậy trong phe quân nhân Việt Nam cung cấp. CIA đang kiểm tra lại tính xác thực của tài liệu này. Họ cũng đang kiểm tra lại xem tài liệu này có phải chỉ là một bản dự thảo, hay là nó đã được các tướng lãnh (bao gồm cả Ông Thiệu và ông Kỳ) chấp nhận.'
10. Nguyễn Cao Kỳ, sđd, tr. 249. 'Before the election, Thieu was forced to sign a secret protocol designed to keep him under military control. This was not my idea, but I embraced it. Only the generals who signed it knew of this paper and the council that it created. Composed of the most trusted military members of the Directorate, this council was responsible only to itself, and not bound by the constitution. ... At the first meeting of the council, which included Thieu, we all signed the pact. Then we voted, and I was elected chairman. Thus when Thieu was elected president, he shared power and authority with the council. As council chairman, I held more power than Thieu himself. = Trước bầu cử, ông Thiệu bị ép phải ký một văn kiện bí mật được tạo ra để giữ ông ta dưới sự kiểm soát của quân đội. Đây không phải là ý kiến của tôi, nhưng tôi ủng hộ ý kiến đó. Chỉ có những tướng lãnh đã ký tên mới biết đến văn kiện này

và cái hội đồng mà nó tạo ra. Bao gồm những thành viên quân sự được tin nhiệm nhứt của UBLĐQG, hội đồng này chỉ chịu trách nhiệm với chính nó, không bị ràng buộc bởi hiến pháp. ... Tại phiên họp đầu tiên của hội đồng, gồm có cả ông Thiệu, tất cả mọi người đều ký tên vào mật ước này. Sau đó chúng tôi bỏ phiếu, và tôi được bầu làm Chủ tịch. Vì thế sau khi đắc cử Tổng Thống, ông Thiệu phải chia xẻ quyền hành với hội đồng. Với tư cách Chủ tịch của hội đồng, tôi nắm nhiều quyền hơn cả chính ông Thiệu.'

11. Bùi Diễm, sđd, tr. 335, có đoạn như sau: 'Khi mới được bầu lên, vì địa vị chưa vững chắc, ông đã giữ lời hứa để cho ông Kỳ toàn quyền chọn Thủ Tướng.'
12. *Intelligence cable regarding political developments in South Vietnam which have led to an increase in President Nguyen Van Thieu's popularity while Vice President Nguyen Cao Ky's popularity has decreased*, DDRS, công điện mật của CIA, ngày 6-6-1968, giải mật ngày 5-2-2001, có đoạn như sau: 'Former Prime Minister Loc's cabinet was created with the intention that Ky have a policy role, and in the early post-election period Ky did exercise considerable influence over the government. = Nội các của cựu Thủ Tướng Lộc đã được tạo ra với ý định là ông Kỳ sẽ có một vai trò trong việc hoạch định chính sách, và quả thật trong giai đoạn ngay sau bầu cử ông Kỳ đã có ảnh hưởng rất quan trọng đối với chính phủ.'
13. *Intelligence cable regarding South Vietnamese President Nguyen Van Thieu's meeting with Vice President Nguyen Cao Ky and the South Vietnamese senior general to discuss cabinet reorganization and government policies*, DDRS, công điện mật của CIA, ngày 16-5-1968, giải mật ngày 22-10-1999, có đoạn như sau: 'Vice President Nguyen Cao Ky and the senior generals met with President Nguyen Van Thieu on 15 May to discuss their dissatisfaction with the performance and policies of the Thieu government. Earlier that day the generals had met with Ky at the Joint General Staff compound. In addition to Ky and Khang others attending were: I Corps commander Lieutenant General Hoang Xuan Lam, II Corps commander Major General Lu Mong Lan, IV Corps commander Major General Nguyen Duc Thang, Chief of the Joint General Staff General Cao Van Vien, Minister of Defense Lieutenant General Nguyen Van Vy, Minister of Interior Lieutenant General Linh Quang Vien, and Minister of Revolutionary Development Lieutenant Nguyen Bao Tri. ... The Corps commanders specifically asked Thieu to cancel his projected overhaul of the provincial administrative system until after the war. ... Thieu then expounded on his concept of how the government should function. This exposition made it clear that he did not intend to reverse any of his administrative reforms or change his plan to 'civilianize' the government. = Phó Tổng Thống Nguyễn Cao Kỳ và các tướng lĩnh cao cấp đã họp với Tổng Thống Nguyễn Văn Thiệu để thảo luận về những bất mãn của họ đối với hoạt động và chính sách của chính phủ của ông Thiệu. Trước đó trong ngày các tướng lĩnh đã họp với ông Kỳ tại Bộ Tổng Tham Mưu. Ngoài ông Kỳ và ông Khang (chú thích của người viết: Trung Tướng Lê Nguyên Khang, Tư Lệnh Quân Đoàn 3) những người khác hiện diện gồm có: Tư Lệnh Quân Đoàn 1 Trung Tướng Hoàng Xuân Lãm, Tư Lệnh Quân Đoàn 2 Thiếu Tướng Lữ Mộng Lan, Tư Lệnh Quân Đoàn 4 Thiếu Tướng Nguyễn Đức Thắng, Tổng Tham Mưu Trưởng Đại Tướng Cao Văn Viên, Tổng Trưởng Quốc Phòng Trung Tướng Nguyễn Văn Vỹ, Tổng Trưởng Nội Vụ Trung Tướng Linh Quang Viên, và Tổng Trưởng Xây Dựng Nông Thôn Trung Tướng Nguyễn Bảo Trị. ... Các tư lệnh quân đoàn đặc biệt yêu cầu ông Thiệu hủy bỏ kế hoạch cải tổ hệ thống hành chánh cấp tỉnh cho đến khi chiến tranh chấm dứt. ... Kể đó ông Thiệu trình bày quan niệm của ông về vấn đề một chính quyền phải hoạt động như thế nào. Việc trình bày này cho thấy rõ ông không có ý định trở lui trong kế hoạch cải tổ hành chánh của ông hay thay đổi kế hoạch 'dân sự hóa' chính quyền của ông.'
14. *Intelligence cable regarding South Vietnamese senior generals' decision not to oppose Tran Van Huong as Prime Minister, as long as Huong avoids involvement in military affairs*, công điện mật của CIA đã trích dẫn ở trên trong ghi chú số 6, có đoạn như sau: 'On 20 May 1968,

the senior generals held a series of meetings with Vice President Nguyen Cao Ky in the latter's office to discuss their posture toward President Nguyen Van Thieu and Prime Minister Designate Tran Van Huong. The generals decided to take no action against Thieu and to assume a wait-and-see attitude toward Huong. The generals will give Huong their tacit approval as long as he does not meddle in the internal affairs of the armed forces. The generals called the meetings because Thieu had not consulted them regarding Huong's appointment as Prime Minister. Ky, for example, was not even officially informed by Thieu of his plan to appoint Huong until 1845 hours on 18 May; when the note arrived from Thieu's office, Ky was in Nha Trang. The generals view Thieu's behavior in the matter as a violation of the agreement that the senior generals, including Thieu, signed after the 30 June 1967 meeting at which Thieu was designated the military presidential candidate. = Vào ngày 20-5-1968, các tướng lĩnh cao cấp đã có nhiều buổi họp với Phó Tổng Thống Nguyễn Cao Kỳ tại văn phòng của ông để thảo luận về chủ trương của họ đối với Tổng Thống Nguyễn Văn Thiệu và Thủ Tướng chỉ định Trần Văn Hương. Các tướng lĩnh quyết định không có hành động nào chống lại ông Thiệu và giữ một thái độ chờ xem đối với ông Hương. Các tướng lĩnh đồng ý chấp thuận ông Hương một cách ngấm ngấm với điều kiện là ông ta không xen vào công việc nội bộ của quân đội. Các tướng lĩnh đã triệu tập các phiên họp này vì ông Thiệu đã không tham khảo họ về việc chỉ định ông Hương làm Thủ Tướng. Ngay cả ông Kỳ, chẳng hạn, cũng chỉ được ông Thiệu chính thức thông báo về việc chỉ định ông Hương vào lúc 6 giờ 45 chiều ngày 18 tháng năm; khi thông báo này từ văn phòng ông Thiệu gửi đến thì ông Kỳ đang ở Nha Trang. Các tướng lĩnh xem hành động của ông Thiệu trong việc này là một vi phạm của sự thỏa thuận mà các tướng lĩnh cao cấp, gồm cả ông Thiệu, đã ký kết sau buổi họp ngày 30-6-1967 tại đó ông Thiệu đã được chỉ định làm ứng viên Tổng Thống của quân đội.'

15. *Cable regarding U.S. concern over evidence of strain between South Vietnamese President Nguyen Van Thieu and Vice President Nguyen Cao Ky, DDRS, công điện mật của Tòa Đại sứ Hoa Kỳ tại Saigon gửi về Bộ Ngoại Giao, ngày 24-6-1968, giải mật ngày 30-5-2001, có đoạn như sau: 'Thieu did not confer with the secret military council on these matters, in accordance with the agreement he is purported by Ky to have signed as a condition of their support for the presidency. As I have mentioned, Thieu has ignored that agreement. = Ông Thiệu đã không bàn thảo với ủy ban quân sự bí mật về các vấn đề này, theo đúng như sự thỏa thuận mà ông Kỳ cho là ông Thiệu đã ký kết như là một điều kiện để ủy ban ủng hộ ông trong chức vụ Tổng Thống. Như tôi đã nói, ông Thiệu đã lờ đi coi như không có sự thỏa thuận này.'*

